

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проєктної групи

Голубов А.Є.

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИБІРКОВИЙ БЛОК «ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»**

МІЖНАРОДНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 08 Право

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 081 Право

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Право

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

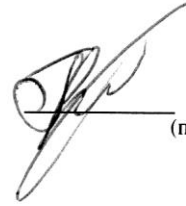
Робоча програма Міжнародне інформаційне право

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 081 Право
освітньою програмою 08 Право

«31» серпня 2020 р., – 14 с.

Розробник: доцент, к.ю.н. Гуцу С.Ф.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)



(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри права (№702)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри д.ю.н, професор
(науковий ступінь і вчене звання)



(підпис)

Г.О. Спіцина
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>081 Право</u> (код і найменування) Освітня програма <u>Право</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання ____ - ____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 64/150		5-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 години самостійної роботи студента – <i>кількість годин 5,3</i>		Лекції*
		32 години
		Практичні, семінарські*
		32 години
		Лабораторні*
	____ годин	
	Самостійна робота	
	86 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 64/ 86

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Міжнародне інформаційне право є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця з міжнародної інформації, згідно з кваліфікаційною характеристикою. Міжнародне інформаційне право – комплексна галузь сучасного міжнародного права. Норми міжнародного права регулюють міждержавні відносини в інформаційній сфері, пов'язані з обігом інформаційних ресурсів в ході міжнародного співробітництва, а також транскордонної передачі інформаційних ресурсів іншими суб'єктами, ніж держави.

Основна **мета** дисципліни полягає у вивченні основних джерел, підгалузей та інститутів інформаційного міжнародного права та набуття студентами навичок застосування отриманих знань у подальшій практичній роботі.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з основними нормами та принципами міжнародного інформаційного права;
- дослідження еволюції міжнародного інформаційного права;
- ознайомлення з джерелами міжнародного інформаційного права;
- ознайомлення з структурою міжнародного інформаційного права.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- основні дефініції, концепції, положення міжнародного інформаційного права;
- сутність і зміст міжнародно-правових явищ і процесів в інформаційній сфері;
- тенденції розвитку доктрини міжнародного інформаційного права;
- стан розвитку науки міжнародного інформаційного права в Україні;

Вміти:

- володіти міжнародно-правовою термінологією, користуватися понятійним апаратом юриспруденції, загальнонауковою і правничою методологією;
- користуватися обсягом знань з міжнародного інформаційного права в цілому і з окремих його інститутів зокрема;
- складати цілісне уявлення про сучасне міжнародне інформаційне право і оцінювати корінні проблеми його теорії і практики; юридично правильно кваліфікувати відповідні факти і обставини, аналізувати правотворчу та правозастосовчу міжнародну і національну практику;
- поважати, дотримуватися і правильно застосовувати норми міжнародного інформаційного права в правозастосовчій практиці;
- аналізувати норми міжнародних угод, проводити порівняння з нормами чинного законодавства України, давати правову експертизу міжнародних угод України;
- працювати з міжнародними договорами та іншими міжнародними

актами, правильно тлумачити їх стосовно конкретних ситуацій міжнародного життя;

- правильно тлумачити, аналізувати та узагальнювати положення законодавства України, що стосується її міжнародних обов'язків.

Міждисциплінарні зв'язки: Інформаційне міжнародне право не ізольоване від інших юридичних дисциплін. Його успішне засвоєння ґрунтується на знаннях, отриманих студентами під час опанування положень навчальних курсів «Інформаційне право», «Міжнародне право», «Основи права Європейського союзу», «Практика Європейського суду з прав людини», «Міжнародний захист прав людини». Водночас вивчення інформаційного міжнародного права стане основою для застосування студентами знань при опануванні таких дисциплін, як «Медіа-право», «Правове регулювання інформаційної безпеки в Україні».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль №1 Загальна частина

Тема 1. Поняття і характеристика міжнародного інформаційного права. Поняття, сутність, система міжнародного інформаційного права. Генезис міжнародного інформаційного права. Джерела міжнародного інформаційного права. Співвідношення міжнародного інформаційного права та інших галузей міжнародного права. Співвідношення міжнародного інформаційного права та інформаційного права України. Джерела міжнародного інформаційного права їх стисла характеристика. Принципи міжнародного інформаційного права. Принцип не застосування сили та погрози силою. Принцип невтручання. Принцип мирного вирішення спорів. Принципи суверенної рівності країн. Спеціальні принципи міжнародного інформаційного права.

Тема 2. Інформаційна сфера та міжнародне право. Інформаційна сфера як об'єкт міжнародно-правового регулювання. Ключові поняття в інформаційній сфері. Інформаційне суспільство. Міжнародно-правові основи глобального інформаційного суспільства. Концепція глобального інформаційного суспільства. Інформаційний простір, інформаційний суверенітет, інформаційна юрисдикція держави. Інформаційна безпека. Інституційний механізм глобального інформаційного суспільства. Діяльність міжнародних організацій в міжнародній інформаційній сфері.

Тема 3. Свобода інформації, як інститут міжнародного інформаційного права. Становлення інституту свободи інформації. Універсальні конвенції щодо захисту свободи слова. Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права та інші. Регіональні конвенції щодо захисту свободи слова. Європейська конвенція про захист прав людини 1950 року, Американська конвенція про права людини 1969 року та інші.

Тема 4. Права і свободи людини і громадянина за міжнародним інформаційним правом. Поняття та зміст свободи думки. Положення основних міжнародних договорів з захисту прав людини щодо свободи думки. Рішення міжнародних судових органів щодо свободи думки. Критерії обмеження свободи думки. Конвенційний механізм з охорони права на свободу думки, совісті, релігії. Поняття «деформація релігії». Еволюція відношення суб'єктів міжнародного права до деформації релігії та їх правозастосовні практики.

Тема 5. Діяльність міжнародних організацій в міжнародній інформаційній сфері. Міжнародні організації, які займаються проблемами збалансованого обміну інформацією. Характерні риси організацій в галузі зв'язку. Діяльність ООН та її структурних підрозділів (департаменту публічної інформації, департаменту економічної і соціальної інформації та політичного

аналізу) в міжнародній інформаційній сфері. Програма розвитку ООН (ПРООН).

Діяльність Економічної та Соціальної Ради по сприянню подоланню проблеми “інформаційної прірви” між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються.

Основні напрями діяльності ЮНЕСКО в інформаційній сфері. Основні програми ЮНЕСКО по вирішенню світових інформаційних проблем: Програма “Комунікації на службі людству” 1984 р., Міжнародна програма розвитку комунікацій 1989 р., “Комунікація на службі людству, або Нова комунікативна стратегія ЮНЕСКО” 1995 р., Програма “Інформаційне суспільство для усіх” 1996 р., програма ЮНЕСКО «На шляху до комунікаційного та інформаційного суспільства 2000-2001 рр.». Поштовий союз і його роль у забезпеченні обміну інформацією між державами, юридичними та фізичними особами. Забезпечення закритості інформації та система збереження інформації під час передачі повідомлення за допомогою мережі Поштового союзу.

Відповідальність держав за порушення норм, установлених статутом Поштового союзу.

Діяльність Ради Європи та Європейського союзу в міжнародній інформаційній сфері. Європейська конференція адміністрацій пошт і електрозв’язку.

Діяльність ОБСЄ в інформаційній сфері.

Модульний контроль

Змістовний модуль №2 Особлива частина

Тема 6. Міжнародні стандарти відносно доступу, користування та поширення інформації. Міжнародно-правова практика забезпечення свободи інформації. Баланс між безумовністю свободи слова, свободи масової інформації й необхідністю їх часткового обмеження в інтересах особистості та співтовариства в цілому. Свобода інформації – інститут міжнародного інформаційного права. Обмеження свободи інформації. Класифікація меж інформаційних прав людини. Обмеження у міжнародному інформаційному праві на розповсюдження інформації та доступу до неї : заборона розповсюдження інформації, яка не схвалюється міжнародним співтовариством (заборона пропаганди війни, заборона пропаганди расової та інших видів дискримінації, обмеження, що стосуються етичних норм), заборона цензури, заборона вчинків проти честі і гідності особи, заборона порушень професійної етики, заборона розповсюдження інформації, що порушує авторське право, допускає плагіат чи використання чужої інформації або публікацію інформації, наклепницького характеру про інші засоби масової інформації тощо.

Тема 7. Інститут захисту і безперешкодної передачі персональних даних. Діяльність Ради Європи в сфері захисту персональних даних. Комісія експертів з приватності та комп’ютерів. Встановлення спеціальних принципів та

норм для запобігання неправомірному збору і обробки персональних даних в електронних базах даних в рамках Ради Європи. Загальна характеристика основних документів, прийнятих Радою Європи в сфері захисту персональних даних.

Дослідження питань пов'язаних із транскордонними потоками даних Організацією Економічної Співпраці і Розвитку. Доповіді Комісії з питань баз даних з різних аспектів, що стосуються питань приватності персональних даних, зокрема, цифрової інформації, транскордонних потоків даних, управління інформаційною діяльністю.

Загальна характеристика основних документів, прийнятих Організацією Економічної Співпраці і Розвитку в сфері захисту персональних даних. Діяльність Європейського Союзу по захисту персональних даних. Стандарти захисту персональних даних, встановлені в Європейському Союзі. Загальна характеристика основних документів, прийнятих в рамках Європейського Союзу (та Європейських Співтовариств).

Тема 8. Міжнародно-правові аспекти управління мережі Інтернет. Головні проблеми правового регулювання мережі Інтернет: захист авторського права, регулювання електронної комерції, боротьба з комп'ютерними злочинами. Проблеми правового регулювання Інтернет в різних країнах світу. Питання формування спеціальних норм та застосування існуючих. Міжнародна система освіти за допомогою Інтернет.

Тема 9. Міжнародно-правові засади боротьби з кіберзлочинністю. Поняття та класифікація злочинів в сфері інформаційних технологій (кіберзлочинність). Кримінальна відповідальність за злочини в сфері інформаційних технологій за законодавством України. Глобальна програма боротьби з кіберзлочинністю Міжнародного союзу електрозв'язку 2007 р. Проект міжнародної конвенції щодо покращення захисту від кіберзлочинності та тероризму. Кібертероризм. Регіональне співробітництво у боротьбі з кіберзлочинністю. Конвенція Ради Європи про кіберзлочинність 2001 г. Міжамериканське співробітництво в галузі боротьби з кіберзлочинності.

Тема 10. Міжнародно-правове регулювання інформаційних економічних відносин (е-економіка, е-комерція). Загальне розуміння електронної торгівлі. Принципи правового регулювання електронної економічної діяльності. Правові проблеми в сфері електронної торгівлі та шляхи їх вирішення. Порядок укладення, зміни та виконання договорів, що укладаються в електронній формі (мережевих договорів). Порядок укладення договорів з особами, які працюють на віддаленому доступі. Надання туристичних послуг через Інтернет та його міжнародно-правове регулювання.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	Інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Загальна частина						
1. Поняття і характеристика міжнародного інформаційного права.	10	2	2	-	-	8
2. Інформаційна сфера та міжнародне право.	10	2	2	-	-	8
3. Свобода інформації, як інститут міжнародного інформаційного права.	12	4	2	-	-	8
4. Права і свободи людини і громадянина за міжнародним інформаційним правом	10	2	2	-	-	8
5. Діяльність міжнародних організацій в міжнародній інформаційній сфері	10	2	2	-	-	8
Модульний контроль	2	-	2	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	54	12	12	-	-	40
Змістовий модуль 2. Особлива частина						
6. Міжнародні стандарти відносно доступу, користування та поширення інформації	16	4	2	-	-	10
7. Інститут захисту і безперешкодної передачі персональних даних	18	4	4	-	-	8
8. Міжнародно-правові аспекти управління мережі Інтернет	18	4	4	-	-	8
9. Міжнародно-правові засади боротьби з кіберзлочинністю.	18	4	4			10
10. Міжнародно-правове регулювання інформаційних економічних відносин (економіка, е-комерція).	18	4	4	-	-	10
Модульний контроль	2	-	2	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	86	20	20	-	-	46
Усього годин	150	32	32	-	-	86

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Поняття і характеристика міжнародного інформаційного права.	2
2	Інформаційна сфера та міжнародне право.	2

3	Свобода інформації, як інститут міжнародного інформаційного права.	2
4	Права і свободи людини і громадянина за міжнародним інформаційним правом	4
5	Діяльність міжнародних організацій в міжнародній інформаційній сфері	2
6	Міжнародні стандарти відносно доступу, користування та поширення інформації	2
7	Інститут захисту і безперешкодної передачі персональних даних	4
8	Міжнародно-правові аспекти управління Інтернетом	4
9	Міжнародно-правові засади боротьби з кіберзлочинністю.	4
10	Міжнародно-правове регулювання інформаційних економічних відносин (економіка, е-комерція).	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Поняття і характеристика міжнародного інформаційного права.	8
2	Інформаційна сфера та міжнародне право.	8
3	Свобода інформації, як інститут міжнародного інформаційного права.	8
4	Права і свободи людини і громадянина за міжнародним інформаційним правом	8
5	Діяльність міжнародних організацій в міжнародній інформаційній сфері	8
6	Міжнародні стандарти відносно доступу, користування та поширення інформації	10
7	Інститут захисту і безперешкодної передачі персональних даних	8
8	Міжнародно-правові аспекти управління Інтернетом	8
9	Міжнародно-правові засади боротьби з кіберзлочинністю.	10
10	Міжнародно-правове регулювання інформаційних економічних відносин (економіка, е-комерція).	10
	Разом	86

9. Індивідуальні завдання

Програмою не передбачено.

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль I		
Робота на практичних заняттях	5	0...25
Модульний контроль	1	0...10
Змістовний модуль II		
Робота на практичних заняттях	10	0...55
Модульний контроль	1	0...10
Усього за семестр		0...100

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань (100 балів).

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні *знати*:

- основні поняття теорії міжнародної інформаційної діяльності та безпеки;
- концепцію міжнародної інформаційної безпеки;
- принципи міжнародної інформаційної діяльності;
- правові режими доступу до інформації;
- джерела загроз інформаційній безпеці;
- сутність інформаційного суверенітету;
- правове регулювання обігу та захисту персональних даних;
- правове регулювання відкритої інформації, зокрема, регулювання зв'язку й телекомунікацій, Інтернет, розповсюдження масової інформації.

вміти:

- здійснювати аналіз сегментів міжнародного інформаційного простору,
- використовувати набуті знання з теорії інформаційної діяльності у професійній діяльності,
- аналізувати тенденції розвитку преси, телебачення і радіомовлення, книговидавничої справи, інформаційних технологій.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Відмінно (90-100). "Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

12.4 Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положення про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>)

13. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД);

14. Рекомендована література

Базова

1. Международное информационное право. Учебное пособие: Том 1/ Киевский национальный университет Имени Шевченко, Институт международных отношений. – К.: «Феникс», 2013. – 854с.
2. Устав ООН // Официальный сайт ООН. – Режим доступа: <http://www.un.org/ru/charter-united-nations/>
3. Всеобщая декларация прав человека // Официальный сайт ООН. – Режим доступа: <http://www.un.org/ru/universal-declaration-human-rights/index.html>
4. Европейская конвенция по правам человека // Council of Europe. F-67075 Strasbourg cedex : www.echr.coe.int/Documents/Convention_RUS.pdf

5. Хартия основных прав ЭС // Сайт Верховной Рады України – Режим доступа: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_524
6. Международный пакт о гражданских и политических правах // Официальный сайт ООН. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conv_hr.shtml
7. Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах // Официальный сайт ООН. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conv_hr.shtml

Допоміжна

1. Буяджа С. Позитивний досвід правового регулювання боротьби з кіберзлочинністю в країнах ЄС / С. Буяджа // Європейський політичний і правовий дискурс. – 2017. – Vol. 4. – Iss. 4 [Електронний ресурс]. Режим доступа: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2017/2017-4-4/07.pdf>
2. Забара І. М. Сучасний міжнародний інформаційний правопорядок: концептуальні підходи і питання періодизації / І. М. Забара // «Інформація і право». 2015. № 1(13). С. 38-46.
3. Забара І. М. Правове регулювання обміну інформацією в діяльності міжнародних організацій системи ООН // І. М. Забара // Український часопис міжнародного права. – 2012. – №1. – С. 113–120.
4. Забара І. М. Міжнародно-правова інформація: доктринальні підходи в науці міжнародного права / І. М. Забара // Правова інформатика. – 2014. - №2 (42). Науково-дослідний інститут інформатики і права [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://ippi.org.ua/zabara-im-mizhnarodno-pravova-informatsiya-doktrinalni-pidkhodi-v-nautsi-mizhnarodnogo-prava>
5. Кирилюк О. В. Концепція глобального інформаційного суспільства в міжнародному праві / О. В. Кирилюк // Український часопис міжнародного права. – 2013. – № 4. – С. 120-125.

15. Інформаційні ресурси

1. Advisory Council to Google on the Right to be Forgotten. Final Report [Онлайн]. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://static.googleusercontent.com/media/archive.google.com/ru//advisorycouncil/advisement/advisory-report.pdf>.
2. Recommendation concerning the Promotion and Use of Multilingualism and Universal Access to Cyberspace [Електронний ресурс]. UNESCO, Paris. 17 October 2003. 10 p. – Режим доступа: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/official_documents/Eng%20-%20Recommendation%20concerning%20the%20Promotion%20and%20Use%20of%20Multilingualism%20and%20Universal%20Access%20to%20Cyberspace.pdf.
3. Cybersecurity Gateway. [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://groups.itu.int/Default.aspx?tabid=841>.
4. Міжамериканський портал із співробітництва з кіберзлочинністю ОАД. [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://www.oas.org/juridico/english/cyber.htm>